

Igyekszünk mintát mutatni

A Magyar Kultúra Napja előestéjén - január 20-án - a megyeházán rendezett ünnepségen vehette át a Jász-Nagykun-Szolnok Megye Közművelődéséért Díjat ifj. Bene Sándor, a karcagi Pusztai Róka Nomád Hagyományőrző Egyesület vezetője. A karcagi kultúra napi ünnepségen Dobos László polgármester gratulált, s az önkormányzat nevében stílusosan egy fokost adott át emlékül. Az ünnepség után pár nappal egy kis beszélgetésre kértem meg Bene Sanyit, nézzük át a legutolsó két évtizedet, mert abba azért sok minden belefért.

- Kezdjük talán azzal, hogy te azér' mégis agrárszakember vagy és nem okleveles lovaglóművész, nem népművelő, és nem filmszínész...

- 2003-ban végeztem a Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrumában. Akkor már így hívták az Agrártudományi Egyetemet. A mezőgazdasághoz mindig közel voltam. Apai őseim karcagi, anyai őseim nyírségi parasztemberek voltak. Gyerekkoromban még nem lehetett nagy önálló gazdaságokat létesíteni, de édesapám mezőgazdász úgyhogy odahaza mindig voltak jószágaink – rackajuh, merinó, magyar tarka és szürke marha, sertés, nyúl. Szóval sok jószágunk volt. Amikor pedig arra a '90-es évektől lehetőség nyílt rá, vettünk egy tanyát, és gazdálkodtunk. A 2000-es évek elején vettük meg a másik tanyát a Kecskeriben a Túri úton. Annak a közelében, egy másik tanyán született édesapám.

- Az otthoni gazdaságban lépett az életedbe a ló? Azért kérdem, mert az életed utóbb erősen összekötődött a lovaglással.

- Nekünk még nem volt lovunk akkor, amikor már nagyon érdekelt és nagyon szerettem volna megtanulni lovagolni. 8-10 évesen a Vasvári tanyán, Sz. Nagy Bandi bácsi keze alatt kezdtem el, mint többen mások. Amikor tanyát vettünk, szereztünk egy-két lovat is, és ment minden szépen magától. A hagyományőrzéssel meg dr. Magyar Gábor, családi jó ismerősünk, jó barátunk révén kerültem kapcsolatba. Neki már akkor volt Tahitótfaluban egy hagyományőrző csapata és a hagyományos életmód irányába igyekezett irányítani az életét. Ő nyúlt a hónom alá ebben az ügyben, ő indított el.

- Egyszer elmondtad, hogy az ő, illetve a hagyományőrző csapat révén lettél egyik főszereplője a Honfoglalás című filmnek.

- Magyar Gábor kapcsán kerültem ebbe a közegbe, hisz az ő csapatában töltöttem az első éveket. Sokat jártam Tahitótfaluba, ahol a filmnek is voltak forgatási helyszínei, és az ő csapata is statiszta volt a filmben. Így lettem én a filmbeli ifjú Árpád.

- Mennyiben volt jelentős ez az élmény? Hisz nem lettél se színésznövendék, se kaszkadőr vagy ilyesmi.

- Valóban nem. Hagyományőrző lettem még jobban. 1996-ban volt a film és attól kezdve intenzíven foglalkoztam a honfoglaló, vagyis még nomadizáló magyarok kultúrájával. Már akkor is voltak bemutatóim és ekkortól kezdett kialakulni az itteni csapat a hasonló érdeklődésű fiatalokból. De csak jóval később, amikor az egyetem után hazajöttem, 2004-ben alakítottuk meg a Pusztai Róka Nomád Hagyományőrző Egyesületet. Pontosabban: a csapat már évek óta megvolt, mint baráti társaság, de csak ekkor jegyeztettük be, mint egyesületet.

- Az egyesület tevékenysége viszont nem kizárólag a lovasnomád hagyományok művelése, hanem ezek oktatása, propagálása is. És hát ettől kezdve ez már nem hobbi, hanem valami más is.

- Nagyon sok hagyományörzőhöz és hagyományörző csapathoz hasonlóan mi is igyekszünk példát mutatni a fiataloknak, akik nagyon sok esetben téves vagy hamis mintákat látnak a tévé idétlenebbnél idétlenebb műsoraiból. Ezek helyett mi igyekszünk olyan mintát mutatni nekik, ami alapján rádöbbennek, hogy nem a tévében látott a valós élet. Ez a másik sokkal értékesebb és hosszabb távon művelhető.

- *Évek óta minden nyáron megszervezitek a hagyományörző tábort a Kecskeriben. Mik a tapasztalatok?*

- Nagyon nyitottak rá a gyerekek. A természet, a lovak, a puszta, a tanyasi élet nagyon érdekli őket. Ez az érdeklődés egyébként hagyományozódik, mert pl. a 2011-es táborban résztvevők a csapat tagjainak a gyerekei voltak. Ők már – el lehet mondani, hogy beleszülettek ebbe.

- *Aki járt már a tanyádon, a Pusztai Róka „szállásán”, az tudja, hogy ha vendégek vannak, akkor a citera is előkerül.*

- A magyar hagyomány nagyon sok mindent magába foglal. Én megindultam a lovas vonallal, de aztán rájöttem, hogy ezen túl, vagy emellett még rengeteg lehetőség van. A hagyományörzés vagy ápolás pedig úgy egységes vagy teljesebb, hogy sok minden van benne. Szerves része tehát a közös összejövétel, a tánc, a muzsikálás, a dalolás. Ma már arra törekszünk, hogy minél mélyebben beleássuk magunkat a hagyományokba, és hogy minél többet megtudjunk róluk.

- *Ennek a munkának a kicsúcsosodása az évenkénti Kun Hagyományok napja?*

- Így is mondhatjuk. Ezek esetében is igyekszünk arra törekedni, hogy a kun-magyar hagyományokból minél többet megjelenítsünk az érdeklődők számára. Ne csak bemutatókat lássanak, hanem kipróbálhassák a kézműves fogásokat, a lovasbirkózást, vagy

táncolhassanak. A Kun Hagymányok Napja tavaly bekerült a Múzeumparkba, aminek előnye és hátránya is van, de hát abból kell gazdálkodni, ami van. Azt hiszem az idén is a Múzeumparkba lesz, és szeretettel várunk mindenkit.

- És hát ezzel elérteztünk oda, ami majd lesz. Mik a közeljövő tervei?

- Elég sok felkérése van már az egyesületnek, és úgy tűnik az idei legnagyobb programunk egy tíznapos németországi fellépéssorozat lesz. A München melletti Memmingenben 2008-ban rendezték meg utoljára azt a középkori fesztivált, ahová meghívást kaptunk. A Wallenstein fesztivál Németország legnagyobb és rendkívül magas színvonalon megrendezett középkori fesztiválja, úgyhogy már most készülünk rá. Tíz fővel és nyolc lóval fogunk kiutazni július végén. Ezen kívül Ópusztaszeren lesz a két nagy hagyományörző találkozó – a Nyeregszemle és a Nyílzápor. Ezeket évek óta ott a helyünk. Kisebb helyi falunapokra, lovasnapokra is ellátogatunk – pl. Jászkisérre kaptunk meghívást. Akkor ott lesz a Kun Hagymányok Napja és egy nyári lovastúrát is tervezünk... Dolgunk tehát lesz bőséggel.

- A távlatokat tekintve kérdem, hogy 21. századi életünkbe meddig lesz még beilleszthető a lovaskultúra, a lovashagymányok?

- Igyekszünk alkalmazkodni, amennyire csak lehet és megtartani ezt a mi kis világunkat. Balogh Péter (geográfus, az ELTE óraadója, a Pusztai Róka tagja) mondta egyszer, hogy ez olyan, mint amikor egy száguldó vonatszerelvényen elindulsz visszafelé, de mégis a vonattal együtt mégy előre. Ilyen ez a világ! Tesszük a dolgunkat, de nem lehet teljesen kiszakadni belőle – ezt tapasztaltuk legalábbis.

- Hát még egyszer gratulálok az elismeréshez és köszönöm a beszélgetést.

Elek György